

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko:

celo leto skupaj naprej . . . K 30—
pol leta 15—
četrt leta 7-50
na mesec 2-50

za Nemčijo:

celo leto naprej K 34—
za Ameriko in vse druge dežele:
celo leto naprej K 40—

Vprašanjem glede inseratov se naj priloži za odgovor dopisnica ali znakma.
Upravištvu (spodaj, dvorišče levo). Knafljeva ulica št. 5, telefon št. 85.

Izbija vsak dan zvečer izvenomil nedelje in praznike.

Inserati se računajo po porabljenem prostoru in sicer: 1 mm visok, ter 63 mm širok prostor: enkrat po 8 vln., dvakrat po 7 vln., trikrat po 6 vln. Poslano (enak prostor) 16 vln., parte in zahvale (enak prostor) 10 vln. Pri večjih insercijah po dogovoru.

Na pismena naročila brez istodobne vposlatve naročilne se ne ozira.

„Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

Upravištvu naj se pošiljajo naročila, reklamacije, inserati t. t. d., to je administrativne stvari.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani

dostavljen na dom ali če se hoji ponj:

celo leto naprej K 28— | četrt leta 7—
pol leta 14— | na mesec 2-30

Posamezna številka velja 12 vinarjev.

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo: Knafljeva ulica št. 5 (v pritličju levo), telefon št. 34.

Položaj na Dunaju.

g Dunaj, 1. sept.

In dr. Seidler se pogaja pogumno dalje! To je politična signatura novega tedna. Za Čehi in Nemci pridejo jutri Poljaki na vrsto. Zadnji ministrski svet je ugotovil nove ponudbe Poljakom. Dr. Seidler je poročal o njih cesarju in dobil od njega pooblastilo, da more na njih podlagi prirediti s Poljaki pogajanja. Tukajšnji politični krogi z nervoznostjo pričakujejo uspeha teh pogajanj. Od tega bo odvisno, pravijo, ali bomo imeli krizo — vlade ali parlamenta!

Ti dve krizi strašita izmenjavajo edino za to, ker merodajni in odgovorni voditelji niso še prišli do prepričanja, da živimo v največji krizi te države. kakoršne doslej še ni bilo in ki krizo po hitri rešitvi, da ne bo prepozno. Dosedanji temelji, na katerih je država vztrajala, se majoje in treba je postaviti nove.

Graditelji novih temeljev so hoteli biti Slovani: Čehi, Poljaki, Ukrajinci in Jugoslovani, ki so v sept. 30. maja t. l. jasno povedali, kako si mislijo mogočno zvezo svobodnih narodov. Njihove državnopravne izjave so naslonjene tudi na znane izjave zunanjega ministra grofa Czernina, ki je dejal, da stoji na stališču samoodločbe narodov. No, avstrijski Slovani so govorili, kaj zahtevajo v okviru te države in kar je brez dvojne prav lahko izvedljivo, samo ako to na merodajnih mestih — hočejo. Toda Madžari in Nemci nočejo takih temeljev, ostali hočejo pri starih strohnelih — in vsled tega je kriza države čedalje hujša in nevarnejša. Mi Slovani si lahko peremo roke; mi smo v pravem času se svarili, rotili, prosili, predlagali — zdaj pa čakamo, vdani v usodo, kaj pride...

Poljaki bodo jutri predlagali dr. Seidlerju izpolnitev svojih znanih postulatov, pred vsem odpravo vojaške uprave v Galiciji in imenovanje civilnega namestnika. S poljske strani se danes raznaša, da se bo Poljski klub vdal vsaj glede proračunskega provizorija. V koliko so te govorice resnične, se danes ne da ugotoviti. Vsekakor je res, da se Seidler na vse načine trudi in da so v Poljskem klubu konzervativni krogi silno pridno pri delu. Poljski konzervativci so postali zadnje dni sploh zopet jako glasni. Eden izmed njih se je razkoračil v »Wiener Politische Rundschau«, čes, Poljaki, tudi radikalni, niso nikdar mislili na pridruženje slovenskemu bloku, že radi tega ne, ker da je njihova opozicija vedno lojalna ter ni naperjena kakor češka, proti državi. Ne vemo, kedo izmed Poljakov je padel tako nizko, sploh dvomimo, da bi pohajala citirana izjava od resne poljske strani — saj dobro poznamo metodo dunalske žurnalistike. O stvari sami pa bi pripomnili, da se taka nečedna denunciacija Poljakom prav tako malo poda, kakor — Wolfu, ki je sam desetletja vpil: »Hoch Hohenzollern«, a se danes postavlja kakor petelin na gnoju za avstrijsko državno misel! — Češka državnopravna izjava hoče združiti le češko in slovaško ljudstvo, ki že živi v okviru te države in kar je stokrat ložje doseči nego — združitev vseh Poljakov, ki žive v mejah treh evropskih držav od Karpatov do Gdanskega... Več ne rečem, da sam ne zagrešim greha, ki ga očitam poljskemu politiku. Sicer pa Vsepoljski govore sami zadosti jasno, kaj je cilj resnične poljske politike.

Predsednik Češkega Svaza poslancev Staněk je po dveurni konferenci z dr. Seidlerjem pozval vse češke poslance na Dunaj, da bodo jutri na vsak način v parlamentu navzoči. V sredo bo pa volitev novega predsedstva v agrarnem klubu češkem, kakor običajno pred vsakim novim zasedanjem. — Pravijo, da se kuha odpor proti poslancu Staněku. Dvoje struj hoče podpredsednika zbornice Udržala, oziroma bivšega ministra Praška. Poznavatelji razmer na trde, da bo končno izvoljen le Staněk. V Pragi so se vršila te dni važna politična posvetovanja. Ustanovljena

je bila jednosta politična organizacija radikalnih strank, socialni demokrati pa so razpravljali o svojem notranjem sporu. Proti pričakovanju je bil spor poravnani in toli napadani poslanci dr. Šmeral ostane na čelu stranke. Posledice tega dogodka se bodo šele pokazale. V nemških krogih vidijo nove parlamentarne težave v dejstvu, da se poslanec Klofač ni le enostavno vrnil v zbornico, marveč da je postavil na čelo velike parlamentarne skupine, za katero se prikazuje v ozadju še dr. Kramar. Zares, strašna znamenja se prikazujejo na političnem obzorju!

Jugoslovanski klub vztraja seveda neomajno na svojem opozicijskem stališču ter opazuje razvoj dogodkov z zanimanjem. Našim poslancem se zdijo grožnje z razpustom parlamenta prazni strahovi.

V gosposki zbornici se pojavljajo vplivni glasovi, ki hočejo nič manj in nič več, nego izposlovati — zaupnico kontrolni komisiji državnih dolgov. (Člana iz te zbornice sta: predsednik komisije baron Cziedik in vitez Schöller.) Razsodnejši politiki pa se protijo taki demonstraciji proti poslanski zbornici, s katero ima gosposka itak dovolj sporov. Tudi, pravijo, bi zaupnica ne bila prav nič na mestu, kajti krivda na strani komisije je očitna in velika.

Štirje izvoljeni člani iz poslanske zbornice (baron Fuchs, dr. Steinwender, Maštalka in dr. Jankovič — zadnji je bil le namestnik znorelega dr. Kozlowskega) odložijo mandate takoj, ko poslanska zbornica sprejme predlagano zaupnico. Govori pa se, da bodo ti štirje zopet izvoljeni, da se tako pokaže prava ost, komu je nezaupečna namenjena. Komu je zaupečna namenjena, čutijo seveda tudi vladni krogi. Zato pa se pojavljajo vplivi, da bi ta reč ne prišla še tako kmalu na dnevi red v zbornici sami. Utegne se jim posprečiti, ako ne bo odsek odločno nastopil za svojo stvar!

Pogajanja ministrskega predsednika.

Dunaj, 1. oktobra. Ministrski predsednik nadaljuje svoja pogajanja s Poljaki. Pripravljen je skrajšati proračunski provizorij od 6 na 4 mesece. Vladni krogi se kažejo optimiste, češ, da se bo kupčija tokrat zopet posrečila.

Naši begunci.

g Dunaj, 26. septembra.

Dosedanji uspehi z begunci med Slovenci na Štajerskem so nam najvišja priča o velikanski škodi, ki jo trpimo vsled dosedanjega nesrečnega sistema v begunskem vprašanju in sicer škoda za begunce, za kmečko ljudstvo na Štajerskem in za — državo v celoti. Kamorkoli so se doslej naselili naši begunci iz taborišč na kmetih, se je takoj pokazala velika dobrota za ene in druge. Ponekod so sprejemali tudi naše begunce nekako nezaupno, ker so kmetje menili, da so tudi naši slovenski begunci z Goriškega tako slabi in nezanesljivi delavci kakor Italijani, ali galitski begunci. Toda že po nekaj dneh so začeli kmetje kar tekmovali med seboj, kdo pritegne več goriških beguncev na svoja polja in v svoje hleve. Naši begunci pa ne morejo dovolj prehraniti dobre in obilne hrane in ljubeznjivega ravnanja štajerskih Slovencev z njimi. V malo dneh so že dobri prijatelji, ki se med seboj izbornu razumejo v vsakem oziru.

Čujem tudi glasove štajerskih kmetov, ki pravijo, da . . . tako še niso bili navajeni delati, tako obdelovanje, ki ga vidijo pri Goričanih, jim je tuje; razumejo, da na tak način se mora pač več pridelati, nego so bili v teh krajih doslej navajeni.

Ako pomislimo in upoštevamo, da je bilo na vsem južnem Štajerskem pomlankanje delavcev že dve leti, tedaj si lahko mislimo tudi, kako velika je škoda, ker ni bilo tamkaj goriških razumnih delavcev, vajenih na goriško intenzivno obdelovanje. V celih goriških okolič, daleč tja v Vipavsko dolino, je že davno v veljavi ono najintenzivnejše vrtnarsko obdelovanje, ki je skoro v enak meri mogoče tudi na vsem juž-

nem Štajerskem. Torej ne le to, da bi štajerski kmetje pridelali veliko več živeža z goriškimi begunci, marveč v poštev pride tudi dober vzgled, dobra šola, ki bi jo imeli štajerski poljedelci in živinorejci. — Ali bi ne prišlo vse to tudi v korist vsemu prebivalstvu, ki danes gladije in mu groze letos še hujši časi? Ali bi ne imela od tega korist tudi država, katero so stali begunci po taboriščih ogromne vsote, ki se stekajo v razne žepe zasebnih spekulantov, life-rantov in — gospodarnikov? Saj hoče se zdaj kar huder vzeti vse te razne »dobrotne« beguncev, ko vidijo, da jim begunci utekajo in da se torej njihova »begunska podjetja« manjšajo?!

Že meseca junija leta 1915. sem pisal v Ljubljano in na Dunaj, roče in prose, naj se vendar deluje na to, da spravimo kolikor največ mogoče beguncev na južno Štajersko, zlasti v bogati ptujski okraj, kjer je na razpolago razmeroma največ zatočišč in bi imeli begunci dovolj dela in zaslužka. Opozarjal sem na izpraznjena viničarska mesta, posebno v Haložah. — Ali naletel sem na gluha ušesa. Se odgovora nisem dobil, kaj li še, da bi se bilo skušalo organizirati tako delo. Tozadevni dopisi morajo še biti kje v registraturah in so danes jasna priča o — zamujenem delu v škodo beguncem in štajerskemu našemu ljudstvu.

Toda vojne še ni konec. Naša lepa Goriška je razdejana, razkopana, pokrita z jeklom in železom, gozdovi so posekani in požgani, — in še dolgo, dolgo se begunci ne bodo mogli vrniti v ljubljeno domovino. Zato velja tu bolj nego kjerkoli vestna izvršitev označenega dela po laškem reku »meglio tardi che mai« (bolje pozno, nego nikoli)! Zato pa kličemo: Begunci, ven iz taborišč na južno Štajersko! Pojdite kamorkoli v Slovenske gorice, kjer je že razširjen dober sloves goriških slovenskih beguncev. Tam se kmetje kar pulijo za begunce, ki jih dobro plačujejo in izbornu reče. — Goriški kmetje in kmečki delavci doma niso bili navajeni na tako zabeljeno hrano, na toliko gnatji in krač, zalite z vinom in moštom, kakor jim povsod dajejo štajerski Slovenci. — Begunci po taboriščih imate zveze z onimi bivšimi sotrpini, ki so zdaj že raztreseni po Štajerskem. Pojdite pogumno do njih in pojdejo vam radi na roko. — Iz Juršincev imam n. pr. danes sporočilo, da bi potrebovali tam še veliko beguncev.

Učitelje — begunce, ki se potezajo za . . . dravinske doklade in mi od vseh strani pišejo, naj bi se na Dunaju podrezala rešitev tu in tam, pa moram zopet opozoriti na svoje dosedanje dopise: pustite dravinske doklade in zahtevajte — begunske podpore, ki morajo biti v našlabelem slučaju višje, nego bi bile najboljšje dravinske doklade. Par zgledov:

Učiteljica z 90 kronami plače, ki jih dobiva po pošti od okrajnega šolskega sveta, je prosila po navodilih v »Slov. Narodu« za begunsko podporo in dobila po 45 K, oziroma 46 K 50 vln. na mesec. (Čez K, begunsko podporo 2 K ali 60 (62) kron mesečno, dobiva plače še 30 kron ali 1 krono na dan; od te krone odštejejo polovico od begunske podpore in dobiva torej po 1 K 50 vln. na dan).

Učitelj ima ženo in dva otroka ter 240 kron dohodkov (kar je pač že veliko). Ker znaša begunska podpora slučajno tudi 240 K za 30 dni, — te begunske učiteljske rodbine ne morejo nič odšteti, marveč izplačevati celo begunsko podporo po 8 K na dan.

Po teh dveh vzgledih lahko izračuna vsaka učiteljska rodbina, koliko begunske podpore jej tiče. Zdi se mi, da je redka, ki bi ne dobila več begunske podpore nego je računal kdaj na — tisto dravinsko doklado, ki doslej še ni hotela priti! Upam, da je to vprašanje s tem rešeno!

»Pomožni odbor za begunce z juga« se je končno tudi oglašil v korist beguncem. Razposlal je državnim poslancem okoliščino, ki prosi pomoči v rečeh . . . ki so čitateljem »Slov. Naroda« vse dobro znane. Prosi državne poslance, naj izposlušajo, da . . . begunci ne bodo plačevali voznine za svoje blago. (Glej dopise v »Slov. Narodu« o tej stvari in poročilo o resolucijah posl. Gostinčarja v begunskem odseku!) — Dalje imenuje okoliščina okrajno glavarstvo Deutsch-Göbel in vodstvi taborišč v Wagni in Steinklamm, ki nočejo dajati beguncem nakaznic za prosto vožnjo. — Po

tolikih dopisih v »Slov. Narodu«, se je spomnil tudi ta slavni »Pomožni odbor«, da je na Gorenjem in Spodnjem Avstrijskem še vedno veliko beguncev brez podpore, ki jim tiče do — 21. julija nazaj. (To treba vsekakor urediti. Poročal sem že o stališču notranjega ministrstva, da beguncem tiče podpora od dneva priglavitve. Referent je v moji navzočnosti čital znani naredbi z dne 23. julija in 6. avgusta, kjer ni določbe o naknadnem plačilu do 21. julija, dasi je bilo to v časopisih razglašeno!)

Dalje se odbor tudi pritožuje, da se zahtevajo od beguncev — čisto neukih in pisanju in jeziku! — pismene prošnje, baje edino v ta namen, da jim potem odmerjajo podpore od dneva priglavitve in ne do — 21. julija nazaj. Zahteva dalje, naj se begunci uradnim putem pouče o . . . njihovih pravicah.

Koliko je bilo o vsem tem že govora v »Slov. Narodu«, ki je priobčil celo nemški vzorec take prošnje! In o — pouku! Kje je pa bil ta famozni odbor že čez dve leti, da ni prav nič poskrbel za — pouk beguncem? Njegovi »nadzorniki« bi imeli v tem oziru zelo hvalježno nalogo! Kje je ostalo edino pametno nadzorstvo begunskih taborišč, pregled kuhinj in skladišč, dotika z begunci, ki bi povedali, kam gine blago iz skladišč — nadzorstvo knjigovodstva in računovodstva? Kje je bil odbor doslej? Ali ima državni poslanec dr. Bugatto tamkaj sinekuro in vodstvo v Landskronbasse edino v ta namen, da mu ni bilo treba iti na laško fronto? O, gospodje, račun bo grozen, strašen, ki ga bodo begunci zahtevali od vas. Le pripravite se na to, ako se kdaj povrnete z njimi v domovino!

Traini topovski boji za hrib Sv. Gabrijele.

NAŠE URADNO POROČILO.

Dunaj, 1. oktobra. (Kor. urad.) Vzhodno in albansko bojišče. Ničesar novega.

Italijanski bojišče. Na soški fronti so italijanski pehotni napadi osiabili. Pri Podlaci na Banjski visoki planoti smo v kafi vdusili sovražni sunek. Artiljerijski boji trajajo v območju gore Sv. Gabrijele in severovzhodno od tam z nezmanjšano silo. Pri armadni skupini feldmaršala barona Conrada nobenih posebnih dogodkov. — Šef generalnega štaba.

Dogodki na morju. Dne 27. septembra so naši hidroplani uspešno obložili letalsko postajo Brindisi in v tem pristanči ležale torpedne enote in podmorske čolne z bombami. Kakor se je dalo nesporno opazovati, je bila neka skupina rušičev dvakrat težko zadeta z bombami ter so bili tudi drugi cilji dobro pogodeni. Uspešnemu podvzetju proti italijanskim zrakoplovskim napravam v Jesiju dne 27. m. m. je sledil 29. m. m. z istim uspehom napad naših mornariških letalcev proti zrakoplovskemu hangarju v Ferari, ki je zahteval zopet kot žrtve en zrakoplov, ki je dvakrat zadet od bomb z velikanskim plamenom zgorel. Isti večer smo obložili tovarniške naprave v Ponte Lagoscuro uspešno z bombami. Sovražnik je obnovil 28. in 29. m. m. zvečer svoje letalske napade na Pulj, ki pa niso povzročili nobene omembe vredne škode vojaškega ali privatnega značaja. Dva mornarijska sta bila ranjena, eno italijansko letalo je neki naš lovski letalec 29. m. m. nad morjem zbil ter je goreče padlo v morje. Letalca, dva italijanska častnika, sta mrtva. — Brodovno poveljništvo.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berolin, 1. oktobra. (Kor. urad.) Zapadno bojišče. Na Flandrskem je bil artiljerijski boj ob obali in v loku pri Ypresu od opoldne naprej močan. Ostal je tudi po noči živahen. Angleški in francoski letalci so v zadnjem času v belgijskih pokrajinah z bombami povzročili precejšnjo stvarno škodo. Napadli so zahtevali med civilnim prebivalstvom mnogo žrtve. — Skupina

nemškega prestolonaslednika. Ab Aisni, severovzhodno od Reimsa, in v Champagni je strelsko delovanje oživilo, večinoma v zvezi z izvidnimi boji v zmernih mejah. Naši letalci so metali zopet bombe na vojaške zgradbe in skladišča v notranjosti Londona. Številni požari označujejo ta napad kot posebno uspešen. Druga letala so napadla Margate in Dover. Vsa letala so se vrnila nepoškodovana. Včeraj smo zbili 14 letal. Poročnik Gontermann je izvojeval letov 37. in 38., nadporočnik Berthold 27. zmago v zraku.

Vzhodno bojišče. Položaj je nelzpremenjen. Krajevni infanterijski boji so izzvali v posameznih odsekih mimgrede stopnjevanje ognja.

Makedonska fronta. Nobenih bistvenih dogodkov. — v. Ludendorff.

NEMŠKO VEČERNO POROČILO.

Berolin, 1. oktobra. (Kor. urad.) Na Flandrskem in pred Verdunom včasih močno artiljerijsko delovanje ter krajevni, za nas ugodni infanterijski boji.

Na vzhodu ničesar pomembnega.

Italijansko bojišče. Iz vojnoporočevalskega stana dne 1. oktobra. Tekom večerajšnega dne je ponehalo živahno sovražno bojno delovanje v obseju soške armade. Na banjski planoti in na prostoru zapadno Podlake smo obstrlevali sovražno zbiranje, tako da je bil pričetek italijanskih napadov v kafi zadušeni. Tekom vse noči so trajali na tem prostoru in na odseku Sv. Gabrijele artiljerijski boji z veliko ljutostjo. Patuljska podjetja Italijanov so se ponesrečila brez izjeme.

Dvanaajst italijanska ofenziva v oktobru? Iz vojaškega razmotrivanja 1 oktobra: Italijani se oborožujejo za dvanaajsto soško bitko, od časa do časa jih ustavljajo dogodki za hrbot bojnih čet. Brez dvoma hoče Italija še pred nastopom slabe letne dobe, torej najbrže v oktobru, izsiliti odločitev, katero je mislila doseči z enajstkratnim navalom na našo primorsko fronto, s še ogromnejšimi masami kakor doslej. Doda se nam, da bodo Italijo njeni zavezniki to pot posebno izdatno podpirali.

Nemiri v Italiji trajajo. Poročila, ki prihajajo preko Lugana in Curia pripovedujejo o vedno resnejšem nemirnem gibanju v Italiji. V raznih južnotalijanskih mestih so izbruhnile hude demonstracije, pri katerih je množica plenila prodajalne živile. Potreba je bilo policisti čete na pomoč. V nekaterih krajih je vojno stanje postopno in postavljeno so vojne sodnije. »Avanti« poroča, da traja generalni štrajk v Turinu dalje. Tudi v Neaplju in v Kampenju je razglašeno vojno stanje. Položaj v notranjosti Italije je tako oster, da zahteva »Corriere della sera«, da mora vlada nemudoma ukreniti vse, da reši moralni odpor dežele. »Avanti« pa zahteva, da naj se vrše po vseh mestih shodi, na katerih naj se vladi razloži jasno voljo ljudstva. Ne more se pripustiti tega, da bi mala, s tujim denarjem plačana banda, odločevala usodo italijanskega naroda. Delavci morajo izsiliti konec vojne.

Poroča se preko Lugana, da so prefekta v Turinu aretirali, vsi dohodi v mesto so zavarovani s topovi in istokot vsi prehodi čez Pad. Več individuev, ki so hoteli razstreliti Humbertov most, je aretiranih. O nameravanih napadu na vojaško skladišče je bil vojaški guverner pravočasno obveščen.

Italijanski kralj na Francoskem. Italijanski kralj je dospel dne 26. septembra v Belfort. Sprejel ga je Poincaré v spremstvu zunanjega ministra Ribota. Kralj je razdelil med francoske častnike in vojake odlikovanja in je posetil Vozege in Verdun. Iz Verduna se je peljal v Reims, kjer si je ogledal katedralo in kjer je kardinal — nadškof pozdravil goste. Na bližnjem kolodvoru je čakal ministrski predsednik Painlevé. Tretji dan je obiskal fronto ob Aisni in Oisi in ozemlje, katero so Nemci spomladaj opustili. Kralj je rekel, da je jako ginjen zbog vsega, kar je videl in da se je prepričal o zvestobi Alzacije do Francije. Kralj je obiskal v Neuilly žrnogorsko kraljevsko rodbino. Naslednji dan je odpotoval v belgijski glavni stan, kjer ga je sprejela belgijska kraljevska dvojica. Dne 29. septembra je odpotoval v Italijo.

Letalsko delovanje. Iz poročil italijanskega mornariškega štaba sledi, da so naši hidroplani napadli Gradež dne 28. septembra in vrgli nanj 22 bomb. Dne 27. septembra so napadli italijanski hidroplani hangar na Proseku in vrgli 41 bomb. Dne 28. septembra zvečer so napadli naši hidroplani italijansko obal med Pesarom in Numano in med Cesenatiom in Santa Croce in povzročili škodo s številnimi bombami. Druga skupina je napadla obal v južni Adriji in vrgla številne bombe. V noči 29.

septembra so naši hidroplani napadli zono pri Ogleju, Villi Vicentini in Palmirini.

Italijanska baza za boje proti podmorskim čolnom. Na Mesinski cesti so si napravili Italijani veliko bazo za boje proti podmorskim čolnom.

ITALIJANSKO URADNO POROČILO.

30. septembra. Včeraj smo izboljšali s presnetno in drzno akcijo ene napadne stotnije 2. armade (brigadi 83 in 84 iz Benetk in brigadi 257 in 258 iz Ortone) svoje pozicije proti jugo - vzhodnemu robu banjske visoke planote, ker smo svažniku iztrgali nekaj višin južno Podlake in jugo - vzhodno Madonov. Zaporedni luti protinapadi, katere je spremljalo besno streljanje, so bili zavrnjeni in mi smo odbržali svoje pozicije. V noči 28. na 29. septembra in naslednji dan so se novi poskusi sovražnika, da bi nas pregnal iz pozicij, katere smo bili zasedli med doliskim grebenom in severnimi pobočji hriba Sv. Gabrijela, izjalovili popolnoma. Vjeli smo na tej točki 86 moč, med njimi 6 oficirjev. Na ostali fronti ponočno artiljerijsko delovanje in številna patroljska podjetja. Letalsko delovanje je bilo na vsej južni fronti precej živahno. Naše skupine so bombardirale večeraj sovražna skladišča jugo - vzhodno Nabrežine. Naslednjo noč so bombardirali z odličnim rezultatom dobro znane cilje puljske trdnjave. Sovražnik je povsod energično reagiral. Dve sovražni, v zračnih bojih zadeti letali, sta padli na tla, eno pri Tržiču, drugo vzhodno Trnovega.

1. oktobra. Na banjski visoki planoti je obnovil sovražnik svoje napadne poskuse na pozicije, katere smo pred kratkim zavajevali. Vsakrat je bil gladko zavrnjen. Številno vjetnikov v ofenzivah zadnjih treh dni znaša 2019 moč, med temi 63 oficirjev. Na Krasu živahno patroljsko delovanje. V dolini Fumo (Adamello) so skušali sovražni oddelki približati se našim pozicijam med Colom della Porta in Colom Forcel Rosse, bili pa so poginani v beg in zasledovani po naših patroljah, ki so se polastile večjih zalag municije in razstrelivnih snovi. V noči 29. na 30. septembra so obkolila sovražna letala obljubene kraje Palmanovo, Oglej, Tržič in druge kraje spodnje Soče z bombami, ne da bi napravila kako škodo. Neka žena je bila ubita.

Na francuski fronti pripravljajo Angleži nov velik suneč. Predvsem jih silijo k nadaljevanju napada v loku pri Ypresu taktični obziri. Angleške divizije, ki so prodrele v črto Freezenberg - Hollebecke, so taktično v neugodnem položaju, ker leže njihove pozicije na mnogih točkah v močvirju in ker leže poleg tega tudi nemški jarki višje. Z nastopom slabega vremena bi bilo te pozicije pač težko držati. V sled tega skušajo Angleži z vsi trdnjavstvom doseči črto Passchendaele - Gheneveld - Zandvoerde. S tem bo združen pač tudi poskus, vreči Nemce s flandrske obale. Tudi iz strateških ozirov je pričakovati obnovitve bitke na Flanderskem, ker je naravno, da bodo hoteli razbremeniti svoje na ostalih frontah ogrožene zavezniške.

Zračni napadi na Angleško.

London, 30. septembra. (Kor. urad.) Nad obalo pri Kentu in Essexu so križarila med 8. in 9. zvečer letala v skupinah. Na London je bilo izvršenih nekaj napadov in bombe so bile vržene na severo - vzhodne in jugo - vzhodne okraje in istotako na razne kraje v Kentu in Essexu. Pri večeršnjem napadu je bilo 11 oseb ubitih in 82 ranjenih. Materijalna škoda je neznatna.

Z vzhodnega bojišča poročajo, da so poskusili sovražniki dne 30. septembra po silnem ognju artiljerije in metal min prodreti proti našim pozicijam severno od Grozestija. Naše hrabre čete so napadalca pogonale hitro nazaj v njegove jarkove.

Cesar Viljem na vzhodni fronti.

Wolfow urad poroča, da je nemški cesar na potu skozi Rumunijo in Bukovino obiskal nemški karpatski zbor in Črnoce.

Rusija in mir.

Berolin, 1. oktobra. (Kor. urad.) »Vossische Ztg.« poroča iz Zeneve po »Journalu de Genève«, da je Francoska ustavila pošiljanje municije v Rusijo, ker blaga zaradi zmede v Arhangelsku ni moč izločiti in spraviti na fronto. Od 9 milijonov mož ruske armade je glasom poročila zenevske lista samo še en milijon oborožen. Vojaske in gospodarske razmere v Rusiji vzbujajo skrb.

Berolin, 1. oktobra. (Kor. urad.) Stockholmska brzojavka »Lokalanzeiger« pravi: »Dne prinaša razgovore z ruskimi diplomati, ki dokazujejo, da rusko ministrstvo sedaj gleda na mirovno vprašanje z drugimi očmi. Uradni krogi pravijo, da sedaj ni več popolnoma nemogoče vstopiti v mirovna pogajanja. Kot znak za dejstvo, da ruska diplomacija pričenja posrjavljati vojno, navaja »Dne« dejstvo, da je ruska vlada postavila na važna poslaniška mesta nove moč, zlasti da je zasedla poslaniška mesta v Bernu in Madridu. Ministrstvo utemeljuje izpremembe na teh mestih s tem, da je vsak trenutek mogoče, da se prične mirovna pogajanja in da bo pri tem bernsko poslaništvo igralo veliko vlogo.

Berolin, 1. oktobra. (Kor. urad.) »Kölnische Ztg.« poroča, da je Clemenceau Rusiji energično zagrozil, če bi se poskušila Rusija odkrito ločiti od entente, da se v izpolnjevanju svoje dolžnosti ustavi na pol poti, bi se ententa resno posvetovala, kako bi bilo pomagati ruskim patriotom. Morda se da s Kerskim doseči sporazum, da bi se mu pridružilo skupno zastopstvo ententnih vlad, s katerim bi nastopal sporazum ter izvedel, kar se ne da več odložiti. »Kölnische Ztg.« spominja na to sedaj še nedemontirano vest, da si hočejo Anglija, Francoska, Japonska in Amerika razdeliti rusko upravo ter spraviti Rusijo v podoben položaj, kakor Grška.

Petrograd, 1. oktobra. (Kor. urad.) V večerajnji popoldanski seji demokratične konference so govorili delegati vojaških organizacij Ukrajine, Bele Rusije in muzikantov. Naglašajo so potrebo trdne oblasti, nečesa ob vseh silah dežele, zlasti demokratičnega, ter so obstojali na zahtevi po organiziranju armade. Delegati Ukrajine so zahtevali med drugim najnujnejše oficalne mirovne poroke. Zastopniki občinskih svetov v Petrogradu in Moskvu ter zastopniki zemstev, so se izrekli za koalicijsko vlado.

KRITIČEN POLOŽAJ NA FINSKEM.

Stockholm, 30. septembra. (Kor. urad.) Iz Haparande se poroča: Boj med meščani in socialnimi demokrati se utesne razviti v meščansko vojno. Jutri se prično nove volitve za deželni zbor. Socialisti so postavili rdeče garde z vojaško opremo, ki bodo morda igrale vlogo Kornilovljevih čet.

Tuji narodi v Rusiji.

Petrograd, 30. septembra. (Kor. urad.) Kongres zastopnikov v Rusiji živečih tujih narodov, ki je zboroval v Kijevu, je pred zaključnim zborovanjem sprejel več resolucij, v katerih zahteva: 1. Rusija mora biti demokratična zvezna republika. 2. Vsako v Rusiji živeče pleme, tudi kozaki, mora dobiti dalekosežno samoupravo, ki jo izdela od vsakega plemena sklican ustavodajni zbor. Poleg zunanjega ministra je takoj ustanoviti posebno mislo vseh tujih narodov, ki naj svoje narodne interese zastopajo na bodoči mirovni konferenci. 4. Ustanoviti je narodnosti svet, ki naj zagotovi uresničenje temeljev imenovane zvezne republike.

Gospodarski položaj Francije.

Bern, 30. septembra. V večerajšnji debati o interelaciji glede preskrbe je izjavil v francoski zbornici poljedelski minister, da je treba misliti na stopnjevanje pridelovanja. Splošni položaj ni sijalen. Živinoreja je močno padla. Število konj se je od početka vojne samo zmanjšalo za en milijon. Zlasti vzhodnoevropsko je dejstvo, da je število prašičev padlo za 7 milijonov. Število ovac je padlo od 16 na 10, število govedo od 1475 na 12 milijonov. Posebno važno je pridobivanje poljedelskih delavcev. Mobilizacija je odtegnila poljedelstvu 3 milijone mož, v industriji pa dela za 120% več ljudi, kakor v mirnih časih, in sicer izključno na škodo poljedelstva. Preskrbovalni minister Long je povedal, da je za leto 1918 pričakovati za 50% manj žita, kakor sicer. Ustanovil se bo za zavezniške skupen nakupovalni odsek, da se prepreči spekulacija na ameriških trgih. Vse za Francosko vozeče francoske ladje ter ladje zavezničev in nevtralcev so za državo zasigurate ter jim določena pota in tovarnina. Nepravilnosti pri razdelitvi sladkorja bo odstranil ter naj se mesečna količina zniža od 750 na 500 gramov. Povedal je, da bo moral zmanjšati množino kruha za osebo, a bo kruh izboljšal ter bodo dobivali otroci do 6 let po 300 g, odrasli 500 g in delavci pri težkem delu 700 g na dan. Strogo bo nastopal proti spekulacij. Tudi bo odredil popis živil ter prenesel preskrbo civilnega prebivalstva na skupni preskrbovalni urad. Njegova naloga je, da prepreči lakoto in navijanje cen ter dvigne produktivno dežele. Nadaljnja debata v tork. Zbornica je sprejela proračunski provizorizirano za zadnje tri mesece tega leta z nebestvenimi izpremembami.

Proti ministrstvu Painlevé.

Zeneva, 29. septembra. »Humanité« naznanja prvi napad zedinjenih socialistov na ministrstvo Painlevé. Interpelacija socialistov zahteva od vlade pojasnila o nerušni Ribotovi izjavi, da je ruska vlada povzročila, da se tajne pogodbe niso objavile. Socialisti imajo ravno nasprotno petrogradsko izjavo v rokah.

Amerikanska razkritja.

Chicago, 27. septembra. (Kor. urad.) Roosevelt je poročal danes prvič o tajnih pogajanjih med njim in nemškim veleposlanikom leta 1902 povodom nemškega predloga zasedanja Venezuele, v sled česar je grozila izbruhniti vojna med Zedinjenimi državami in Nemčijo. Roosevelt je poudaril nemškega veleposlanika k sebi in mu rekel, da je zadeva zaradi Venezuele dozorela in da ne more pripustiti, da bi prekoračila točko, ki bi povzročila Zedinjenim državam težko. Opozoril je veleposlanika na dejstvo, da ima Nemčija v bližini Venezuele brodirje, ki ogroža vhod v nameravani kanal skozi ožino. Ter zahteval pojasnilo, kaj razume Nemčija pod zadržanim zasedanjem. Ohenem je dostavil, da nima namena pripustiti kakih najemov na 99 let. Veleposlanik je odgovoril, da se ne čuti upravičenega razmotrivati tako važno vprašanje, in razgovor se je prekinil s tem-le ultimatom: »Recite svoji vladi, da se mora tekom 10 dni podvreči razsodišču ali pa bom jaz poslal admiralu Deweyu tja dol.« Veleposlanik je odgovoril: Takega poročila ne morem poslati, in domnevam, da ne veste, kaj pomeni. Vprašal sem: »Vi menite, da pomeni pomen?« »Nočem reči, kar mislim.« Nato sem mu pokazal zemljevid našo obvladajočo pozicijo. Ko je veleposlanik odšel, sem ukazal admiralu Deweyu, da naj bo v najkrajšem času pripravljen, da odplove. Teden pozneje je prišel veleposlanik zopet ter povedal, da se ni upal odposlati svojega poročila. Nato sem mu izjavil, da bom admiralu Deweyu ukazal, da tekom 48 ur odplove. Nemški veleposlanik je nato pripomnil: »Bolelo bo vašo deželo.« Da — sem mu odgovoril, »še bolj pa bo bolelo vaše deželo.« Tekom 36 ur je nato izjavil veleposlanik, da je dobil instrukcije, da Nemčija sprejema razsodišče.

Politične vesti.

— Cenzor se je splašil famoznega intervjua justičnega ministra Schauerja, ki napoveduje v madžarskem »Pesti Hirlapu« kazensko preganjanje stremiljen, ki so naperjena proti »integriteti Ogrske«, ter nam je zaplenil v večerajšnjem uvodniku odstavek, v katerem smo označili pravi značaj sedanje dunajske krize. Ljubljanska cenzura, oziroma graška nadcenzura očitno ne veda, da gre tu edino le za preganjanje nasilnih činov, naperjenih proti »integriteti posestrime Ogrske« in da se niti Schauer v vsej svoji rabijatnosti ne upa misliti na preprosto razmotrivanje o dualističnem ustroju monarhije in o obstoječem režimu. Dunajska cenzura je vse kakor bolje podučena, kajti dopustila je v »Arbeiter Zeitg.« uvodnik z velikim naslovom: »Državna kriza«, v katerem je med drugim rečeno: Kriza, ki se razvija sedaj, ni le kriza vlade, ni le ena onih običajnih parlamentarnih težkoti, ki se sicer porajajo v državnem zboru; kar vidimo in kar se nas tako resno tiče, je nekaj globokejšega, je naravnost kriza države... Enostavnost za vladodržce zelo žalostna resnica.

je, da cela vrsta narodov v Avstriji, ki tvorijo v državi veliko večino, odklanjajo sedanjemu državnemu red in hoče zbrati vso svojo odločnost, da se osnuje nov in drug red. — Ravno to smo včeraj povedali mi; znamenje žalostnih prilik, ki vladajo pri nas, je, da zopet plenijo take resnice, kakor je ravno kar navedena.

— Schauerjev intervju. Kakor nam poročajo z Dunaja, so parlamentarne stranke odločene korenito obratovati z justičnim ministrom Schauerjem, katerega intervju v »Pesti Hirlapu« je vzbudil splošno ogorčenje. Vložena bo menda že v današnji seji državne zbornice ostra interpelacija.

— Poljske zahteve. Za danes je bilo napovedano posvetovanje voditeljev poljskega kluba z ministrskim predsednikom Seidlerjem. Poljaki zahtevajo, naj se takoj odstrani vojaška uprava v Galiciji in takoj imenuje civilni namestnik za to deželo. Dalje zahtevajo ureditev vprašanja v poljskih legijah in izročitev avstrijski armadi dodeljenega poljskega pomožnega odpora kraljevini Poljski. Tudi imajo Poljaki vsakovrstne želje gospodarskega značaja.

— »Nemški klub« razpošilja dolgozeven oklic na nemški narod v Avstriji, v katerem pozivlja ta narod, da naj se glede sklepanja miru postavlja na tisto radikalno stališče, katero zagovarjajo Velenemci v nemški državi. Ta oklic, ki ni namenjen slovenskemu narodu, nas malo briga in mi bi se zanj niti toliko ne zmenili, kot se zmenimo za kak zabiti in surov govor poslanca Wolfa. Zanima pa nas, da je dotični oklic med drugimi podpisal ter se s tem vnel za nemške »belange« naš rojak grof Anton Pace, ki je bil na ljubljanski gimnaziji intimen prijatelj Janka Kersnika in ki se je takrat delal nekakega sramežljivega slovenskega dijak. Svojo karijero je ta mož ustvaril na Kranjskem in tudi takrat se je časih Slovenca delal, odločeno pa bi bil v tistih dneh ugovarjal, če bi ga bil kdo uvrščal med Nemce ali pa še celo med Velenemce. Ali danes v družbi s Karlom Hermanom Wolfom podpisuje velenemške, proti pametnemu miru hujskajoče dokumente, ter je srečno prilezel v klavirno situacijo, da je postal Wolfov pobratim in da z onemogo svojo roko brani nemške »belange«. Grof »Patsche«, ki smo ga Slovenci povzdignili do visokega mesta, kateremu, kakor se je pozneje izkazalo, niso odgovarjali njegovi talenti, bil je nam dosejati simpatičen uradnik in mi smo ga šteli med objektivne in pravične močje. Danes hoče biti avstrijski grof Rentlow in vera v njegovo objektivnost in pravilnost vnaša v šla rakom živčigat! Usoda grofa Paceta je res nekako tragična: doživel je mnogo blamaž v svojem življenju, najhujša pa je blamaža njegova, da se je podal med velenemške fanatike in kričal: Naj počiva v zaslužni pozabljenosti!

— Princ Lobkovic in Grillparzer. Princ Lobkovic je izvoljen načelnikom desnice v naši gosposki zbornici. Mož je — če smo prav poučeni — aristokrat češkega mišljenja in brez dvojbe dober Avstrijec. Ko je sprejel načelnštvo, se je pobahal v svojem govoru, da je v taboru desnice združena cela Avstrija, češ, da so v tej desnici zastopani vsi narodi Avstrije. Gospodu princu bi svetovali, da naj svojo okolico nekoliko natančneje ogleda, pa se bo takoj prepričal, da je njegova trditve napačna, ker se bo pri tem prepričal, da v gosposki zbornici ni zastopnika slovenskega naroda. Tam sedi pač nekaj škofov, med katerimi je, hvala Bogu, nekaj dobrih Slovencev, a ti vendar niso bili kot Slovenci poklicani v gosposko zbornico; bili so tja poklicani kot zastopniki cerkve ter imajo potemtakem v prvi vrsti zastopati cerkvene interese. Faktum je, da dandanes v gosposki zbornici ni civilnega Slovenca, in ko je umrl bivši deželni glavar Oton pl. Detela, se tačasni vladi, — če se ne motimo, je gospod Seidler Avstrijo takrat provizorno vladal — ni videlo vredno, na njegovo mesto imenovati slovenskega klica, da si imamo dva jako pripravna moža, ki bi služila v čast gosposki zbornici ter bi ne bila samo politični mumijsi, katerih je v tej zbornici itak precejšnje število. Tako je prišlo, da slovenski narod, ki šteje čez 1 milijon, nima v gosposki zbornici niti enega zastopnika, kar je naravnost škandal. Da je židovstvo v tem pogledu dosti bolj preskrbljeno, nego smo Slovenci, za to nam je odgovorna definitivna vlada Seidlerjeva, ki pričuje, da gre do slovenski zastopniki zanjo po kostanj v ogenj, kar se tiče gosposke zbornice, pa si vindiira pravico, da sme slovenski narod na žaliv način prezirati.

— Naši državni dolgov. Dne 31. decembra 1913 je naš državni dolg znašal 7467 milijonov kron. Če obrestni tega dolga so avstrijsko prebivalstvo silno težko plačevali navzlic temu, da smo že tedaj imeli v naši državi večje davke kakor v katerikoli drugi evropski državi. Do konca junija 1917 so znašali avstrijski vojni izdatki 41.256 milijonov kron, tako da znašajo sedaj državni dolgov že 50 milijard in se bodo seveda vsled trajanja vojne še pomnožili. Tak dolg je za našo državo prava gospodarska katastrofa. Finančni minister je zadnjič v državnem zboru prav ob-

širno govoril o teh državnih dolgovih in med drugim tudi izrekel velike pomisleke proti načrtom, naj se z oddajo enega dela premoženja pokrije kolikor mogoče tega dolga. Če bi država vzela vsakemu državljanu 30 procentov njegovega premoženja, bi imela pokritih 30 milijard dolgov, 10 milijard bi pa moralo prebivalstvo obrestovati. Značilno je, da se ravno nemške stranke upirajo oddaji premoženja, kar bi vendar zadelo le bogate ljudi, in zahtevajo, naj se opusti misel na oddajo premoženja ter dolgovi obrestujejo in amortizirajo z velikimi davki na ljudske mase. Nemci imajo denar in jim je vojna ogromno nesla, Slovani pa naj plačajo.

— Vladni davčni načrti. Groza je pretresla minoli teden vse narode naše države, ko so izvedeli, kako je finančni minister v poslanski zbornici pojasnil avstrijske finančne razmere in kake nove davke je napovedal. Malo dni prej so bili v proračunskem odseku obsojeni tisti poslanci, ki so kot člani komisije za kontrolo državnih dolgov iz strahu pred nasilstvom grofa Stürgkha postali sokrivi protustavnega najetja velikanov državnih posojil. Komisija za kontrolo državnih dolgov in dolžnost skrbeti, da se državni dolgovi premene, oziroma povečajo samo ustavnim potom, torej potom zakona, a v naši državi so vlade kar grmadile milijarde dolgov, ne da bi jim bil kak zakon potrebno dovoljenje. Zdaj, po takem nezakonitem najemanju posojil, pa pride še finančni minister z naznanilom o velikanskih novih bremenih. Samo vojni dolgovi znašajo do konca junija 41 milijard in bo le za njih obrestovanje treba na leto več kakor 1700 milijonov kron. Vsak mesec mora Avstrija plačati za skupno armado eno milijardo in ima vrh tega še ogromne druge stroške. Dočim pa so na Nemškem, na Francoskem in na Angleškem skrbeli, da je državno gospodarstvo tudi med vojno strogo urejeno in so vsi izdatki zakonito pokriti, pa je pri nas vlada izdajala milijone in najemala milijarde posojil brez ustavne podlage. Zdaj pa naj za to trpi itak do kosti izžeto prebivalstvo. Kaj se mar nihče ne zmeni, če je prebivalstvu sploh še mogoče naložiti nova bremena? To je vendar očitno, da je danes že porabljena velika večina avstrijskega narodnega premoženja. Kar s cinično nesramnostjo pišejo oficijozni listi. Kdor je živ, bo moral vse svoje življenje delati za to, da bo dajal državi sredstva za pokritje njenih vojnih obveznosti in še prihodnje generacije bodo morale plačevati. Zdaj je finančni minister napovedal največ take davke, ki obremenjajo najširše mase: davek na sladkor, davek na premog itd. Ali je sploh mogoče, da se najde v zbornici kak ljudski zastopnik, ki bi glasoval za taka bremena?

— Nemški krščanski socialci so jako nezadovoljni s finančnim ministrom baronom Wimmerjem, oziroma z njegovimi finančnimi načrti. Dunajska »Reichspost« se zlasti izpotika ob tem, da se je minister z velikim ovinkom ognil največjemu finančnemu vprašanju bodočnosti, oddaje enega dela premoženja. Predsednik krščanskega socialnega združenja v državnem zboru Hauser je sicer izrekel, da je njegova stranaka s Seidlerjevimi programom v obče zadovoljna, a krščanski socialci so vendar jako vznemirjeni, češ, da se finančni minister boji posestnikov velikih premoženj in jih zlasti zdaj neče razdražiti, ko se delajo priprave za sedmo vojno posojilo.

— Asquith in Seidler. »Agramer Tagblatt« objavlja prav dobro karakteristiko najnovejšega Seidlerjevega programa. »Ali ne vidi gospod Seidler, da sta baš on in od njega inspirirano časopisje na najboljši poti, da pride jugoslovansko vprašanje pred mirovni kongres? Ali je res, da so se tudi na Dunaju prav tako malo v vojni naučili, kakor v Budimpešti, t. j. nič. Wilson je poslal papežu noto, v kateri izjavlja, da se bo Amerika tako dolgo bojevala, dokler ne bo zagotovila pravo samoodločbe vseh narodov, malih in velikih, silnih in slabotnih; Asquith je v Leedsu govoril o vojnih ciljih alirancev in je v očitni zvezi s tezo o samoodločbi narodov omenil tudi jugoslovansko vprašanje. Gospod von Seidler in nemško-avstrijsko časopisje pa pravijo Jugoslovonom v obraz: ne in stokrat ne; ne le da se Jugoslovani ne smete združiti v samostojno državo v okviru monarhije, dobili ne bodete niti združenja Dalmacije s Hrvatsko, ostali bodete, kar ste bili dosedaj — razkosan, raztrgan narod v veselje Nemcem in Madžarom. Vprašamo se: ali je to le običajna kratkovidnost, ali zlohotna omenjenost, ali morda le vsenemsko sovraštvo do Slovanov? Je morda mešanica iz vsega tega? Ali ti ljudje ne vidijo, kako strahovito slabo služijo državi z takimi frazami, kakšen odmev izzevoje v ententnih državah, kakšna čustva vzbujajo med Jugoslovani v monarhiji! Madžarsko oficijozno časopisje je hitro tolažilo Seidlerja in nemške Avstrije, češ, vprašanje združenja Dalmacije s Hrvatsko postane aktualno šele »po vojni«. Po vojni! To lahko pomeni: na mirovnem kongresu; če madžarski listi mislijo tako, ne moremo biti proti. »Po vojni« pa lahko pomeni tudi: po sklenjenem miru. Če bi madžarsko časopisje menilo to, potem se silno moti.

kajti to je danes jasno: ali bo jugoslovansko vprašanje v smislu jugoslovanskih zahtev rešeno v monarhiji s me d v o j n o, ali pa pride na dnevni red mirovnih pogajanj.

— Svoboda — toda drugod. Glavni govornik nemškega »Nationalverbanda« poslanec dr. Sylvestre je v državnozbornici seji 26. septembra čudil se, kako morejo mali narodi, kakor Čehi in Jugoslovani, zahtevati suvereniteto. Skoraj v isti sapi pa je nadaljeval: Opetovano se je nam (Nemcem) očitalo, da smo ravnodušni napram posameznim narodom Rusije. To ni res. Jaz sem že pred več nego 20 leti podpisal poziv Fincev na Evropo. Mnogi mojih soimisljenikov so se smehljali, toda jaz sem že takrat študiral finsko zgodovino in sem videl, da nobeden narod v Evropi ni bolj zatiran, kakor finski. (Poslanec Hrasaky: Se bolj kakor češki? Veselost.) Zato pozdravljam, če dobi Finska več avtonomije, če postane svobodna dežela. (Finci štejejo 3 milijone. Op. ur.) Takisto se veselim iz celega srca, če Ukrajina postane svobodna. Vedno sem imel globoko razumevanje za ukrajinsko gibanje, ako so zahtevali, da naj tam pride do samostojnosti. Vedno sem dejal, da je najbolje dati Ukrajini avtonomijo; potem se bo dežela dvignila, Ukrajina pride do morja. Dobro je torej, ako tudi tu z nemškega stališča povemo, da naj se samostojnost teh dežel — če tudi gre do suverenosti — podpira. Isto velja o Estoniji, Livlandiji in Litavski. — To so načela! Cinizem in farijezstvo nemške politike se ne dasta bolje dokazati, kakor s tem odlomkom iz govora drja Sylvestra, ki spada med »zmerne močje« nemškega tabora. Estom, Fincem, Litavcem privoščim nemška politika vso svobodo, nemški politiki »že 20 let« študirajo finsko zgodovino in objokujejo usodo tega naroda — za nas in za Čeha pa imajo le prezir gospoda napram sužnju. Dobro je ironiziral soc. dem. voditelj dr. Adler, ki je govoril takoj za Sylvestrom, nemškega govornika: Povedal bi mu to-le: stvar z narodno pravičnostjo — to je vedno nekaj zelo čudnega. Ljudje smatrajo narodno pravičnost za eksportni artikel, ki ga je uporabili le v ino- z e m s t v u. (Veselost.) Zdi se, da se jim za domači konzum ne prilaga... (Ponovna veselost.)

— V češkem časopisju se je razvila polemika o stališču cerkvenih knezov napram narodni politiki. Češki narodni listi so povodom ljubljanske izjave očitati češkim škofom, da se ne ravnaajo po vzoru ljubljanskega škofa in se ne pridružijo deklaracijski politiki. Glasilo praškega nadškofa »Čech« brani češke škofo, češ, nikdo jih ni pozval, da bi se pridružili deklaraciji. Jugoslovani pa so gotovo škofa povabili, da naj podpisajo izjavo. »Čechu« moramo povedati, da to ni res. Ljubljanski škof se je marveč sua sponte, iz lastnega nagiba in iniciativno pridružil deklaraciji Jugoslovanskega kluba.

— Katoliški duhovnik proti papeževi mirovni noti. Papeževa mirovna nota z dne 1. avgusta se ogiblje vprašanja, kako se naj v duhu pravičnosti uredijo razmere avstro-ogrskih slovenskih narodov. To je slovensko javnost razočaralo in zlasti češki listi so izrazili precej ostro svoje mnenje o tem nedostatu papeževe mirovne manifestacije. Čehi so sporočili svetu konečno svoj protest na posebno učinkovit način. V parlamentu se je namreč dvignil češki poslanec, katoliški duhovnik in redovnik pater Zahradnik ter je v svojem govoru 26. septembra izjavil: Vemo, da se silno trudijo skleniti mir. Za to delujejo vse mogoče sile. Glejte, gospodje, jaz imam pogum reči: žal mi je, da je papež na nas pozabil. (Tako je!) Papež pozna Poljake, papež kliče irske škofo v Rim, toda o našem narodu ne ve nič. (Tudi o našem nem. Op. ur.) No, tudi to bomo preživeli in bomo brez te pomoči prišli do svoje pravice. (Pritrjevanje.) — K temu bi bilo pripomniti: Tudi ljubljanska deklaracija z dne 15. septembra je napram papeževi noti rezervirana; ona se pridružuje izrecno samo papeževi mirovni želji in osvaja le splošna načela papeževote: razoroženje, razsodišča, svoboda morja, narodno pravičnost.

— Češka kot sovražna dežela. V svojem državnozbornem govoru 25. septembra je pripovedal poslanec dr. Zahradnik tudi to-le: Kako skušajo vladajoči krogi pritegniti češki narod z lubeznijo nase, dokazuje med drugim, mnogimi drugimi dokazi tudi sledeča razglednica. (Čujte, čujte!) Je to oficijalna razglednica Rdečega križa, vojnokršbstenega in vojnega pomožnega urada št. 202. Tu stoji nemški landsknecht v srednjeveški noši, naslonjen na rabeljski meč ter pravi: »Hab ich mein Schwert zu Handen, — red ich das Teusch gar fein — und werde wohl verstanden — in Welschland und Boheim.« (Z mečem v rokah prav lepo nemško govorim, razumejo me dobro na Laškem in na Češkem.) Poslanec Vacek: Češko smatrajo za sovražno deželo! Živahni medklici: Poslanec Zahradnik: To je čustvaščina — nimam druge besede... V času, ko naši ljudje služijo ob Soči kot krmilo za topove, ko

oddajajo naši kmeti svoj zadnji krompir, svoje zadnje žito, se gospoda predreže na tako surov način žaliti narod, kakoršen je naš... Se en vzgled, kako se z nami postopa! Z Dunaja smete brzojaviti v vseh mogočih jezikih: madžarsko, romunsko, francosko, toda češko ne. (Slovensko seveda tudi ne. Op. ur.) To bi bil konec Avstrije. Kdo ve, gospodje, ali bi ne bili enkrat še veselji, če bi smeli z Dunaja na Češko češko brzojaviti? Pride morja obračun, ki vam ne bo povojiti. (Pri-trjevanje.)

— O poljskem stališču napram vladi je razpravljala v proračunski debati poslanec Stapiński. Dejal je, da proklamacija z dne 12. septembra Poljake nikakor ni zadovoljila. Organizacija poljske države je taka, da ima glavno in odločilno besedo edino le nemški generalgubernator Beseler. Iz hvaležnosti za to naj Poljaki napovedo Rusiji vojno, naj razveljavijo deklaracijo z dne 25. maja — to se pravi, naj se za vedno odpovejo svojim idealom. Poljski klub je vedno vsako vlado podpiral. Poljaki so držali z Avstrijo, ves poljski narod je bil zanjo. V priznanje in kot protiuslugo so nam sedaj dali to, kar morajo pretrpeti naše legije, naša zemlja, naše ljudstvo. Zbornica naj govorniku verjame, da so časi, ko so bili Poljaki vsaki vladi na razpolago, minili in da bodo v bodoče tudi Poljaki mislili na to, da morajo skupno z oškodovanimi in zatiranimi delovati in glasovati proti tistim, ki so z njimi tako ravnali.

— Ljenuova proklamacija. Kakor znano, je znani voditelj ruskih boljševikov Ljenua učinkovito posegel v potek ruske revolucije s silno ostro radikalno proklamacijo. Proti Ljenuu so pozneje vstali razni ruski politiki in oficijelno je bil obdolžen, da je agent centralnih držav, ker se je pokazalo, da je bil ob izbruhu vojne res v Avstriji aretiran, pozneje pa, navzlic temu, da je ruski državljani, izpuščen v Svico. Sedaj se je oglasil v državnem zboru poslanec Zahradnik z novim razkritjem. Trdil je namreč, da je bila Ljenuova proklamacija ruskomu proletariatu tiskana na Dunaju. — Koliko je na tej trditvi resnice, se bo pač kmalu pokazalo, ker bo vlada gotovo nanjo odgovorila.

— Volilna pravica na Ogrskem. Načrt za reformo volilnega reda na Ogrskem je izgotovljen in pride še ta teden na posvetovanje v ministrskem svetu. Glede dveh točk še ni soglasja: namreč, ali naj imajo volilno pravico vsi tisti, ki so kot vojniki dosegli Karlov križec, ali naj dobe tudi ženske volilno pravico. Karlovy stranka zahteva, naj dobe volilno pravico vsi, ki imajo Karlov križec, med tem ko nasvetuje načrt, da naj dobe le tisti imetelji Karlova križca politično pravico, ki so dosegli gotovo starost. Če bi obveljal predlog o ženski volilni pravici, bi jo dobilo kakih 200.000 žensk. — Pričujoče poročilo ne pove nič o glavni stvari pri celim vprašanju, pač pa kaže, da bo »splošna in enaka volilna pravica« tako prirojena, da tega imenovanja ne bo zaslužila.

— Izpremembe v bosansko-hercegovski upravi. Poroča se z Dunaja, da nastopi v Bosni izprememba v načinu vladanja. V odločilnih krogih se je vzel za zlo baronu Sarkotiču njegov članek v »N. Fr. Presse«, v katerem je naglašal, da on samo izvršuje dane mu naloge merodajnih faktorjev, hoteč tako odkloniti od sebe odgovornost za vlado. Dostavil je bil v onem članku, da on neizmerno ljubi ljudstvo v Bosni, kar se je v onih krogih pojnilo neugodno zanj kot kontrast nalogam od zgoraj. O tem bo najbrže govorila delegacija. V kombinaciji za Sarkotičevega naslednika so Salis - Sevis, ki si je osvojil povsodi, kjer je bil, simpatije ljudstva, dalje generala Schemua, Lipošćak in Šujarić. Tudi v vrhovnem bosanskem pravosodju se pripravlja izprememba.

— Bolgarija in mir. Iz Washingtona poročajo, da je tamkajšnji bolgarski poslanik izjavil, da si Bolgarija želi miru in da vse države četvervezeve čutilo nujno potrebo, da se napravi konec vojni. Iz Sofije se uradno ugotavlja na to, da je znanje ministrstvo že leto dni brez vsake zveze s svojim zastopnikom v Washingtonu, da pa Bolgarija res želi miru, ali takega, kakršnega je očrtala soglasno s svojimi zavezniki v odgovoru na papežev poslanico.

Dobrodelni shod.

(Konec.)

Ker je poslanec dr. Janez Ev. Krek odsoten pri zasedanju državnega zbora na Dunaju, je govoril župnik g. Kalan o domovih za invalide, zlasti za slepce. Povedal je, da si žele čim prej vstopiti in da hočejo ostati samo tako dolgo v domovih, da se česa nauče. Potem pa žele dobiti kako trafiko, zanimajo se za kupčijo s lesno robo, za lončarstvo, za izdelovanje krtač, metelj l. dr. Vsa pa hoče imeti majhn domaći z zemljiščem in — zeno. Nekaj denarja je že zbrano, mnogo pa še manjka. Do sedaj ima za svoje slepce vsaka dežela svoj fond, na Kranjskem pa takega fonda ni in se je stekel ves denar s Kranjske v dunajski fond, kjer pa ničesar ne boje vedeti o naših slepcah. Skušati bo treba dobiti od te centrale kranjski denar nazaj ter naj to oskrbi poseben odbor za invalide. Potem pa bo treba napraviti tudi statistiko vseh Slovencev slepcev. Treba je nadalje preskrbeti slepcom črta in sploh delovati na to, da se slovenski invalidi, raztreseni po celih državah, zbera v domovih.

O ženskem vprašanju je predavala c. kr. učiteljica M. Stupca ter so bile sprejete m. dr. resolucije, ki zahtevajo: Naj se uvede čim prej na vseh dekliških šolah pouk o gospodinjstvu. S poukom v higijeni naj bodo združene bolniško strožnešnje vaje zlasti v otroški bolnišnici. Temeljito naj se preučuje pouk v ženskih ročnih delih. Kmetijska družba naj prireja tečaj za kmetijska dekleta, kjer bi se naobrazile v vseh strokah kmetijstva. Učiteljske kandidatije naj bi se vsaj nekoliko tudi poučevale v vrtnarstvu in čebelarstvu.

Končni referat je imel g. dr. Franc Pavletič o pomoči beguncem in obnovitvi Goriske. Zal obsežnih njegovih izjavljanj ne moremo priobčiti. Sprejete so bile te-le resolucije:

1. Slavni Jugoslovanski klub na Dunaju se naprasi, da izposluje od vlade brez odloga predložitev načrta zakona o povračilu vojnih poškodb. Zakon naj temelji na sledečih načelih:

1. V povračilo vojnih poškodb, ki so bile prizadete avstrijskim podanikom na avstrijskem ozemlju, je obvezna avstrijska državna polovica neodvisno od Ogrske.

2. Povrniti se ima vsa materijalna neposredna škoda, ki je državljano nastala na katerikoli predmetih nepremičnega ali premičnega premoženja.

3. Povrniti se ima vsaka taka škoda, ako je le posledica vojnih dogodkov, zlasti ne glede na to, ali je škoda nastala po vojni ali našemu vojaštvu ali po civilnem prebivalstvu.

4. Višina in uporaba odškodnine se določi najprej v upravnem postopanju, poškodovanec pa je v vsakem slučaju za uveljavljanje njegovih pravic pridržana tudi civilno - sodna (pravna) pot.

II. Ako bi vlada v najkrajšem času ne predložila učrta takega zakona, naj slavni Jugoslovanski klub poskrbi, da se isti predloži parlamentu iz srede državnih poslancev.

III. Slavni Jugoslovanski klub naj uporabi ves svoj vpliv za to, da vlada že sedaj takoj začne z dejanskimi pripravami za gospodarsko obnovo po vojski opustošenih krajev.

Vesti iz primorskih dežel.

Gg. županom in občinskim tajnikom iz evakuiranih krajev naznanjam, da se izdeluje točna slika vse naše begunske bede. Prosim, zbirajte vse podatke o svojih občinah, karkoli bi bilo zanimivo in kaže begunsko bedo po eni — skrb za begunce po drugi strani. Prosim, čitajte navodilo v eni prihodnji številki »Slovenskega Naroda«! — Zastopnik »Slov. Naroda«, Dunaj l. Parlament.

Begunka Alojzija Mrak s 5 otroci iz Čepovana št. 57, sedaj na Raki pri Krškem, išče svojega moža Stefana Mraka, Divisions - Wirtschaft Norad 9, Unterabteilung.

Iščem svojega brata Leopolda Rijavica. Zadnji čas se je nahajal v Dunajskem Novem mestu (Wiener Neustadt). Če bi kdo kaj vedel, kam je premeščen, naj mi to blagohotno sporoči. Že leto dni nimam glasu o njem. Ter. Povšič, Novo mesto, Ključ, ulica 212.

Kdor kaj vé, kje se nahaja Terezija Gadnik iz Grgarja pod Sveto goro, naj blagovoli njen naslov naznaniti njenemu bratu Francu Trnovcu v Ljubljani, Florijanska ulica 19.

Kdo vé kaj? Ivan Ferjančič iz Šturije na Vipavskem, črnovojnik pri brzojavnem vzdrževalnem oddelku št. 3 v Mariboru, išče svojo sestro Marjeto Udovič in njenega moža Matija Udoviča, ki sta stanovala do zavzetja Gorice v Gorici, Tržaška cesta 81. Kdor kaj vé o njih, naj blagovoli sporočiti na zgoraj navedeni naslov.

Kdo vé kaj? Rozina Hvala, doma iz Kala, okraj Gorica, ki je bila meseca avgusta t. l. pripeljana v hiralnico sv. Jožefa v Ljubljano, Radeckega cesta 11, poizveduje po starših, Ivanu in Neži Hvala, po otroku Sulpiciju in po sestri Franciški Pirih, vsi doma iz Kala Cela družina je bežala dne 26. avgusta 1917 v vas Leskovec. Kdor bi o pogrešani družini kaj vedel, naj blagovoli sporočiti zgoraj omenjeni begunkin v hiralnico.

Dnevne vesti.

— Odlikovanja. Vojaški zaslužni križec 3. vrste z vojno dekoracijo in z meči je dobil stotnik gen. štaba Fr. Hočevar. Zlati zaslužni križec s krono na traku hrabrostne svetlinje sta dobila poročnik Rajko Okorn in poročnik-inženir Ivan Vurnik, oba v Nišu.

— Zopet zavoženo. Svobodna kupčija z oblekami, z blagom in s perilom je prepovedana, a naznanjena nakazila za nakup teh potrebščin niso izdana. S tem je ustavljena vsa kupčija, zakaj noben trgovec se ne bo dal zapreti do šest mesecev, niti ne bo hotel plačati do 20.000 kron globe. Kdaj bodo izdana nakazila, pa niti ne sluti nihče. Edino prav bi bilo, da bi bila za eno s prepovedjo svobodnega kupčevanja izšla tudi nakazila. Tako pa imajo zdaj dvomljivo poštenjaki priliko za izdatno draženje. — Blago, ki se je prodajalo še pred kratkim meter za šest kron, velja zdaj že 50 in več kron.

— Brošura »Die Abgrenzung im Süden« se dobiva v »Narodni knjižnici« in pri L. Schwentnerju. Cena 1 K 20 v, s pošto 1 K 30 v. Brošuro najtoplejše pripravljamo.

— Prevezne cene za posamezne pridelke. V državnem zakoniku je izšla danes naredba prehranjevalnega urada za prevzemalne cene za posamezne pridelke: koruza 38, proso 40, ajda 40, grah 80, fižol 80, leča 120, raznovrstna grašica po 100, 51, 35, zadnje žito 35, koruzni strok 15, volčji bob 70 kron za metrski stot. Cene veljajo tudi za one množine letine 1917, ki so bile oddane že pred veljavnostjo te naredbe.

— Čipkarice brez dela. Trgovsko ministrstvo je naznanilo čipkarskim interesentom, da se ustavi dosedanje nakazilo 300 kop lanene preje za izdelovanje sukanca, kar pomeni katastrofo za čipkarico industrijo. Volne ni in letošnji pridelek lanu je bil neznačen. Kar je, se porabi v vojaške potrebe. Vsi tedga bo brez dela nad 30.000 oseb. Na Češkem je čipkaric okoli 15.500, na Kranjskem in v Primorju 7000. Na Kranjskem je zadeta s tem hudo Idrija, kjer so bile čipke vsaki rudarski družini stalen dohodek.

— Otvoritev slovenskega gledališča. Gospod M. S. nam piše: Odgovor g. Iv. S. v sobotni številki Naroda na moje notico o otvoritvi slovenskega gledališča ne drži. Izgovor, da otvoritev slovenskega gledališča radi premože ni mogoča, je jalov. Seveda danes bi bilo že prepozno, četudi mogoče niti ne izključeno, dobiti potrebno množino premože. Ali takrat, ko sem prišel s svojim načrtom, torej spomladi t. l., je bilo še časa zadosti, si premože zagotoviti. To kratkotalno ni res, da bi se ne dobilo potrebne premože za slovensko deželno gledališče; ki bi se kot edini naš kulturni zavod te vrste imel po triletnem odmoru zopet otvoriti! Saj pa je premože res tudi samo izgovor, kajti takrat, ko sem hotel dati inicijativo za otvoritev slovenskega gledališča, ni g. Iv. S. niti z besedico omenil te zapreke, ker kratkotalno ni obstajala. Za kaj pa je mogoča otvoritev nemškega gledališča? Kako je pa to dobilo premože? — Jalov je tudi izgovor, da je bil moj načrt celo za naše razmere preskromen oziroma malenkosten. Res da sem imel v misli samo dramo. Ali kdo bi trdil, da ima gledališče, ki goji samo dramo, skromen oziroma malenkosten program? Nasprotno, takšno gledališče je resničen kulturni zavod, medtem ko ga opereta le onečaja.

Opereta seveda v normalnih časih ne bi radi pogrešali, četudi ni bistvena potreba. Zagrebško gledališče je bilo tudi par let brez opere, četudi se šteje in se je štelo tudi takrat h gledališčem najvišjega umetniškega nivoja. Razun tega bi se s tem, da bi se vzprizajale samo drame, občinstvo, ki ga je v preteklih sezajah opereta že skoraj čisto pokvarila, zopet za dramo na novo vzgojilo, kar bi bila najlepša priprava za zdravo razmerje med občinstvom in gledališčim repertoarjem v normalnih časih po vojni, v katerih bi ena najvažnejših nalog vodstva slovenskega gledališča, da številu operetnih večerov kolikor mogoče zmanjša. Torej repertoar, ki bi bil za to vojno sezajo zidan le na dramo, bi ne bil niti skromen, niti malenkosten, temveč za nas le časten. Da je bil moj načrt navezan takorekto le na eno osebo, kakor trdi g. Iv. S., ni res, kajti ansambel bi štel deset glavnih moči, ki bi bile vse igralci oziroma igralko po poklicu. Moj predlog se je glasil tako, da bi bilo treba stopiti v zvezo z vsemi onimi slovenskimi oziroma hrvaškimi in češkimi nekdanjimi člani našega gledališča, ki so sedaj angažovani drugod, da jih pridobimo za prihodnjo sezajo, predno obnovijo kontrakte z gledališči, kjer so momentano angažirani. Obenem bi bilo treba prositi za oprostitve onih domačih moči, ki so pri vojakih. Za vse te predprijave bi bilo od spomladi do jeseni časa več kot zadosti, in prepričan sem, da bi si bili mogli na ta način sestaviti primeren in našega gledališča vreden ansambel. Tako srečno pa ni nobeno gledališče, da bi razpolagalo s samimi Borštniki, Fijani in Vojani. Seveda s onim ansambelom, ki je nastopal spomladi na glasbeno - dramatičnih večerih, umetniško delovanje ni mogoče, ker smo bili le trije igralci po poklicu in so bili drugi diletantje. Čudno je le, da bi bil g. Iv. S. ta ansambel vseeno dobrodošel, če bi hotel sodelovati pri takozvani glasbeno - dramatičnih večerih. Saj je še pred kratkim izrekel željo, da bi zopet kaj vzprizorili. Torej ta resnično nezadostni ansambel bi bil na mestu, oni od mene projektirani, obstoječi iz deset igralcev po poklicu, pa bi bil preslab, samo zato, ker merodajnim faktorjem za redno sezajo ni, pač pa za tako praktično glasbeno - dramatične večere. Z desetimi člani bi se mogle vzprizajati stvari, ki bi ne delale sramote niti dunajskemu dvornemu gledališču. Seveda burke a la Robert in Bertram bi se ne mogle vzprizajati, kar bi bila le velika erca. Shakespeare bi elcer tudi ne mogel priti do besede, zato pa bi se znanili naše občinstvo temeljiteje z drugimi velikimi dramatičnimi pisatelji, da omenim izmed klasičkov le Mollereja in iz med modernih Strindberga, ki pri nas po krivdi prejšnjih vodstev in politično strankarske cenzure niso prišli za vzprizoritev njihovih del zadostno v poštvo. Brez podlage je tudi skrb gospoda Iv. S. radi primerne vodje. Treba bi bilo le, se obrniti na upravo kralj. hr. zem. kazališta v Zagrebu, ki bi nam gotovo rade volje odstopilo, kakor že prej enkrat, gosp. Ignacija Borštnika za eno sezajo. In mislim, da odgovarja njegova oseba popolnoma zahtevam, ki jih stavi gosp. Iv. S. na vodje slovenskega gledališča. Kar se tiče izostale subvencije, pa naj omenim sledeče: Dobro je in prav, če dobiva kulturni zavod subvencije od onih mest, ki so dolžna ga podpirati, ali v tem specijelnem slučaju izostala subvencija ne bi ovirala otvoritve projektirane sezaje, kajti moj proračun je bil takščen, da bi predstavale same krile vse izdatke.

— Glas iz umetniške razstave. Onim ginljivo - blagim dušam, ki so se po nepotrebnem razburjale radi one vesti v »Slov. Narodu«, v kateri je napisano, naj izgine moje slike iz razstave — v privatno last, — onim povem, da je bil to le konec kratke šaloigre, ki se je sicer malo nerodno — resno pričela, pa muhasto nadaljevala in končala. Konec je bil zelo spreten in poarečen, a razumeli so ga seve le oni, ki so videli celo šaloigro. Omenjene besede pomenijo le prijazno poziv, naj si občinstvo pokupi omenjene slike. Več obiskovalcev te razstave pa je ta poziv že prehitelo. Ker je zanimanje za te slike oziroma ribe že od početka razstave precej živahno, sem prišel, da opozorim svoje stare prijatelje slikoljubne, naj se blagovolijo podvzamejo v razstavo radi ržnosti izbire teh slik, kolikor je še mogoča, in da jih tujci nadalje ne prehitujejo. Onim blagim gg. mecenom, mirovnim in vojnim, narodno velezavednim, ki so se dolejš izogibali razstave, ker jih je aram naših, tudi po priznanju tujcev splošno in še posebno v sedanjih razmerah skromnih cen, onim povem v tolažbo, da ne stavimo njih plemeniti kulturnosti nobenih mej. Oni gg. javni kulturni prvoborci, ki napeto gledajo v nebo, kdaj pade narodni preporod iz njega (nanje), — so mecenstva oproščeni. To bi bilo preveč bremena zanje! One gg. rojake, ki sede v Olimpu tik poleg Apolona in Ateno, ponižno

prosim, naj pridejo vsaj v razstavo uničevati, a Češevim bliskom v roki in »grom-besede« v uših. One gg. tovariši, ki se jim godi velika krivica s tem, da se slavno občinstvo v toliki meri bavi z mojimi deli, prosim, naj mi blagovolijo ta greh, ki sem ga nehoti v svoji nedolžnosti zakrivil, oprostiti! Saj so laoko ponosni, ker po patentirani teoriji stoji umetnik tem višje, čim manj ljudi ga »razume«. Kdor se le sam »razume«, ta je bogu enak. Tega ali onega g. kritika, oziroma recenzenta, oziroma »kikerikritika na gnojno«, ki se mu zdim premalo »resno«, dostojanstven svecenik svete umetnosti, — tega prosim, naj mi oprostijo moje »kozolce«, ki jih preobračam v svetem hramu umetnosti, navdahnjen od žalostnih komedij in tužnih burk tega sveta, — oprostite mi jih bo prav gotovo, če je le pravičen, tem rajše, čim rajše jih sam preobračam. Poznamo kritika, ki bi prekosil najboljšega ameriškega klovna-ekscen-trika. Kadar stoji na glavi, takrat stoji iz-borno! Čestitam! M. S. rekar... — Naslov želimi Omeza gospoda, ki je spremljal pretekli teden v umetniški razstavi nekoga g. umetniškega slikarja, vojaka iz Nemčije, prosim, naj mi blagovolijo naznaniti svoj naslov. — H. S. m. rekar, Sp. Siska.

— Društvo »Jubilejska samopomoč« je treba poslati za 52. smrtni slučaj (Karej Wider). Oni člani, ki so prejeli položnice za prejšnje zaostanke, pa jih še niso izbrali, naj ob pošiljavi prištejejo tudi 52. smrtni slučaj; ostali prejmo položnice.

Iz Ormoča. Dne 18. septembra t. l. je umrl v vojaški bolnišnici v Celju v starosti 22 let Ciril G. om z i., nešec pp. št. 87, edini sin znane in obče priljubljene rodbine v Ormožu kot žrtve mačne epidemije bolezni. Pokojnika so prepeljali iz Celja v Ormož in dne 25. septembra na domačem pokopališču položili v rodbinsko grobnico.

Prihodnji sestanek dunajskih Slovencev je 6. oktobra v rotovrški kleti: Sevnica.

Kino Ideal. Vanda Treumann in Viggo Laarsen igrata predznadikraj skupaj v filmski drami: »Zapečateni ustnice«. Poleg tega se še predvaja dvodejanska veseliga »Nahodna Mica«. V petek se prvič predstavlja velika nordijska senzacijska drama »Favoritinja maharadž«, ki je dosegla v vseh kino - gledališčih naše monarhije največje uspehe.

Izgubljena je bila snoči na peronu Južnega kolodvora denarnica z manjšo vsoto denarja in listkom za prtljago. Odda naj se v našem upravnistvu.

Izgubila je neka gospodična denarnico z manjšo vsoto denarja, plemeniti znamkami in malim ključkom od Knaflrove ulice do frančiškanskega mostu. Najditeelj se prosi, da odda, četudi samo ključek, v upravnistvu »Slov. Naroda«.

Izgubljena je bila v nedeljo zvečer rjava listnata z denarjem in dokumenti na poti od pošte do Gradišča. Pošten najditeelj naj jo proti nagradi odda pri upravnistvu »Slov. Naroda«.

Aprovizacija.

+ Meso na rdeči izkaznici. Stranke z rdečimi izkaznicami brez črke A prejmejo v sredo 3. t. m. meso v cerkvi sv. Jožefa. Določen je tale red: od 2. do pol 3. št. 1 do 200, od pol 3. št. 200 do 400, od 400 do 3. do pol 4. št. 400 do 600, od pol 4. št. 600 do 800, od 800 do 4. do pol 5. št. 800 do konca. Ena oseba dobi 1/4 kg. 2 osebi pol kg. 3 do 4 osebe 3/4 kg. 5 do 6 oseb 1 kg. 7 do 8 oseb 1 1/2 kg. več oseb 1 1/2 kg. Kilogram stane 2 K. Prinesitne s seboj drobiž, otrok pod 10 let starih ne pošiljajte po meso, držite se predpisane reda.

+ Špeh za III. okraj. Mestna aprovizacija bo delila na nova nakazila strankam III. okraja špeh v sredo 3. t. m. popoldne na Poljanski cesti št. 15. Na vrsto pridejo od 2. do 3. št. 1 do 200, od 3. do 4. št. 200 do 340. Druge stranke III. razreda prejmejo špeh pozneje. Vsaka oseba dobi četr kilograma; kilogram stane 3 K 80 v.

+ Oddaja krompirja. Mestna aprovizacija bo oddajala v sredo, dne 3. oktobra v svojem skladišču pri Mühleisnu na Dunajski cesti krompir tistim strankam drugega okraja, ki ga v torek še niso dobile. Na vrsto pridejo: od 8. do 9. dopoldne št. 900—1050, od 9. do 10. št. 1051 do konca. Vsaka oseba dobi tri kilograme; kilogram stane 30 vinarjev. Prinesite seboj posodo in drobiž.

+ Krompir za tretji okraj. V sredo, dne 3. oktobra bo oddajala mestna aprovizacija strankam tretjega okraja na nova rdeča nakazila krompir v svojem skladišču na Dunajski cesti. Na vrsto pridejo od 10. do 11. dopoldne št. 1 do 150, od 2. do 3. popoldne št. 151—300, od 3. do 4. št. 301—450, od 4. do 5. št. 451—600. Druge stranke pridejo pozneje na vrsto. Vsaka oseba dobi 3 kg. kilogram stane 30 v.

+ Oddaja krompirja za tretji in četrti okraj. Mestna aprovizacija bo oddajala v četrtek, dne 4. oktobra in v petek dne 5. oktobra na nova rdeča nakazila v svojem skladišču na Dunajski cesti krompir med stranke četrtega in petega okraja po sledečem sporedu: V četrtek, dne 4. oktobra tretji okraj od 8. do 9. dopoldne št. 601—750, od 9. do 10. št. 751—900, od 10. do 11. št. 901—1050, od 2. do 3. popoldne št. 1051 do konca. — Četrti okraj od 3. do 4. št. 1—180, od 4. do 5. št. 181—360. V petek od 8. do 9. dopoldne št. 361 do 540, od 9. do 10. št. 541—720, od 10. do 11. št. 721—900, od 2. do 3. popoldne št. 901—1080, od 3. do 4. št. 1081—1260, od 4. do 5. št. 1261 do konca. Vsaka oseba dobi 3 kg. kilogram stane 30 v. Prinesite seboj posodo in drobiž.

+ Prodaja petroleja se vrši od srede 3. oktobra, do druge srede, 11. oktobra 1917. Na vsako petrolejsko karto se dobi po 1 liter petroleja. Drenjati se nikomur ni treba, ker se bo dobi na vsako karto gotovo petrolej. — Nekateri trgovci bodo oddajali petrolej razven na karto tudi na prejemnice mesi-

nega magistrata. Te prejemnice se glase na ime dotičnega trgovca in so datirane z dne 2. oktobra, na kar naj se strogo pazi. Od št. 1 do 720 Ojstriž, Poljanska cesta; od 720 do 1440 Ravhekar, Pred škofijo 20; od 1440 do 1800 Jerše, Sv. Petra cesta 14; od 1800 do 2520 Simončič, Sv. Petra cesta 44; od 2520 do 3240 Tavčar, Stari trg 30; od 3240 do 3960 Jerančič, Karlovska cesta 8; od 3960 do 4320 Češnovar, Dolenjska cesta; od 4320 do 5040 Leskovec & Meden, Jurčičev trg; od 5040 do 5760 Soklič, Jeranova ulica 2; od 5760 do 6120 Jemec, Tržaška cesta 8; od 6120 do 6940 Jelačin, Rimska cesta 1; od 6940 do 7560 Stacul, Šteuburgova ulica; od 7560 do 8280 Pollak, Sv. Petra cesta 7; od 8280 do 9000 Zorman, Spodnja Siska; od 9000 do 9720 Konsum, Zaloška cesta; od 9720 do 10.000 Sark, Marije Terezije cesta 13.

+ Zvišanje cen. Urad za ljudsko prehrano hoče zvišati cene sočivju. Tako bo zvišal ceno leče od 55 K na 120 K in zvišal tudi ceno prosa.

Razne stvari.

• Feldmaršal Hindenburg bo v kratkem 70 let star. V Nemčiji mu prirede velike slavnosti.

• Ostende. Krasno kopališče Ostende je skoro uničeno. Angleški ladijski topovi so brezobzirno obstreljevali Ostende in napravili ogromno škodo.

• Kubelik — na Dunaju. Češki virtuoz na gosli Jan Kubelik si je kupil na Dunaju hišo za več milijonov kron. Nastani se stalno na Dunaju. — Svoja dva sina je dal že na tukajšnji konservatorij.

• Hrvatski pesnik Ivo Vojnović. V praških »Narodnih Listih« je izšlo zanimivo poročilo, o razgovoru, ki ga je imel dopisnik tega lista z znamenitim hrvatskim pesnikom, zdaj 60 let starim Ivom Vojnovićem. V tem pogovoru je Vojnović povedal, da je svojo veliko dramo »Imperatrix« izročil ravnateljstvu zagrebškega gledališča malo dni pred izbruhom vojne, a nekaj dni pozneje je bil pesnik — aretovan. Prebil je v ječi deset mesecev, a ni bil ne enkrat zaslišan in tudi obožbe ni bilo proti njemu; potem je bil 17 mesecev interniran ter bil v tem času pet mesecev težko bolan. Končno je dopisnik vprašal, kaj misli pesnik o vojni. — O kaki vojni? je vprašal pesnik. Prava vojna je končana s sasedenjem Balkana, kar se godi zdaj, to ni vojna, nego revolucija sveta. Zato traja tako dolgo.

Gospodarstvo.

— Prijava občinam za kontingent praišev. Ker se bo v kratkem pri »Deželni komisiji« za ureditev prometa z živino na Kranjskem zopet določil za gotove občine, katerim je lansko leto »Kranjsko deželno mesto za vnovčevanje živine v Ljubljano« dobavljalo praiše, kontingent za dobavo praišev, pozvalo je »Kranjsko deželno mesto za vnovčevanje živine« imenovane občine naj prijavijo najkasneje do 10. oktobra t. l. koliko prebivalcev, ki so popolnoma nepriskrbljeni s mastjo je v dotičnih občinah. Ker je mogoče, da tu in tam vsled nerednih poštovnih svez, dotične občine imenovane dopisa niso prejele, opozarjamo s tem vse občine, ki so lansko leto dobivale kontingent, naj najkasneje do 10. oktobra »Kranjskemu deželnemu mestu za vnovčevanje živine« točno in pravilno sporoče, koliko prebivalcev je v dotični občini, ki nimajo lastnih praišev oziroma so navezani na preskrbo s mastjo od drugod. V poštveh pridejo le take občine, ki so lansko leto imele kontingent za praiše, občine pa, ki lansko leto niso prejemale praišev od »Kranjskega deželnega mesta«, ne pridejo v poštev. Prijave, ki bodo došle po 10. oktobru se ne morejo upoštevati.

— Vinske cene za leto 1917. — evario gostilničarjem. Letočinna vročina je bila po celi Evropi blagoslov za vinograde. Pridelalo se bo povsod izredno mnogo vina. Uradno cenijo, da se je v Avstro-Ogrski leta 1916. pridelalo trinajst milijona hektolitrov vina, letos pa se ga bo pridelalo deset milijonov. V Italiji se je lani pridelalo 29 milijonov, letos pa 47 milijonov, na Španskem lani 16, letos pa 36; na Francoskem lani 36, letos pa 45; na Nemškem lani 8, letos pa 6 milijonov hektarjev. Evropa pridelata torej letos 46 in pol hektolitrov vina več, kakor lani. Taka množina vina se more le počasi in po zmernih cenah spraviti v promet. Zlasti v Avstro - Ogrski, kjer se pridelata letos skoraj trikrat toliko vina, kakor lani, ni prav nobenega vzroka, plačevati vino po silno visokih lanskih cenah. Samo nepravilni ljudje kupujejo še zdaj vino in riskirajo kupci, kakor pridelovalci znatno izgubo oziroma tudi oblastvost preganjanje. Zato ni kupovalcem, zlasti gostilničarjem priporočati plačevati vino iz leta 1917. po visokih cenah. Tudi če vvažujemo vojne razmere in draginjo, bo vsak vinogradnik imel jako lep dobiček, če prodaja svoj pridelek po lanskim cenah, kajti vino bo še vedno trikrat dražje, kakor je bilo prej. Na Lašnem in v drugih deželah je letos cena vina že za polovico manjša, kakor je bila lani. Na cene vina bo pri nas vplival tudi sadjejeje, ki se ga izdela letos kakih 6 milijonov hektolitrov. Priporočati je torej gostilničarjem, naj se ne preganijo z nakupovanjem vina. Zlasti, ker drža pri nas producentje jako visoke cene. Tako je bilo na Bizejskem prodano na tri vino po 4 K 20 v. To je vendar od silne, ker je na Ogrskem že zdaj dobili 12 do 13 stopenj alkohola močna vina po 4 K. Ob Blatnem jezeru pa so producentje še bolj znižali cene in ponujajo vino že po 3 K 50 v. do 3 K 90 v. Veletrgovci z vinom na Dunaju in v Budimpešti so se že domenili, da zdaj še ne kupijo letošnjega vina in tudi našim gostilničarjem je priporočati, naj ta izgled posnemajo. Pomisliti je samo eno: Vsak dan se čuje več o miru; če nastopi, bo toliko vina na razpolaganje, da bodo morale cene silno pasti; kdor bi se zdaj za drag denar založil z vinom, bi v takem slučaju imel velikansko izgubo. — Gostilničar.

— Z

Darila.

Darila Rdečemu križu. Okrajno sodišče na Brdu v neki kazenski zadevi 50 K; enoletni prostovoljec - četovodja Leon Kavčnik 3 K. — Mesečna darila v septembru t. l.: Konceptni uradniki finančne prokurature 16 K 33 v; konzistorijalni svetnik profesor dr. Franc Perne 10 K; mornarski nadkomisar Ivan Golias 40 K; Ivan Černe, staniarsko odškodnino 15 K; okrajni nadkomisar v pokoju Anton Klein 2 K.

Neimenovana gospe je darovala Posredovalnici za goriske begunce 50 K za naše nesrečne begunce, za kar se plemeniti darovalki najtopleje zahvaljujemo.

Izdajatelj in odgovorni urednik:
Valentin Kopliar.
Lastnina in tisk »Narodne tiskarne«.

Stare lovske puške
kupi F. K. FAISER, puškar, Ljubljana
Selenburgova ulica št. 6. 3316

Lepo meblirana mesečna SOBA
se odda v sredini mesta. 3364
Kje, pove upravništvo »Slov. Naroda«.

Proda se lepa mlada
krava s teletom
ter lep mlad KONJ
za težko vožnjo radi pomanjkanja
krme pri Jos. Bergmanu v Ljubljani,
Poljanska cesta št. 87. 3311

Za mnoge dokaze srčnega sočutja in za številno,
ljubega pokojnika čaščeče žalno spremstvo izrekam vsem
prijateljem in znanec svojo najiskrenejšo zahvalo.

LJUBLJANA, dné 2. oktobra 1917.

Luisita Negemann.

Modni salon Stuhly-Maschke

Židovska ulica šte. 3.
Dvorski trg 1, Ljubljana.

Priporoča največjo izbiro
finih velour-klobukov s
kosmatim robom iz prvovrstnih tovarn »Novega Jičina«, kakor iz baržuna, filca in ko uho-vine, ter čepic za dame in deklice.

Popravila točno in vestno!
Velika izbira žalnih klobukov.
Cene razmeroma zelo nizke!

KOCKE za juho!

zelo dobre vrste, 1000 za 27 kron.
Najboljše kocke za golaš, 1000 kock 40 K.
Najboljše kocke za kimmel-juho, 1000 kock 40 K
pošilja proti povzetju ali predplačilu trdka

IVAN UREK, Ljubljana,
Mostni trg št. 13. 3196

KONJAK

destilirani iz vina lastnega pridelka.
Pri oslabelosti od starosti in žledodnih tež-
kočah je iz vina destilirani star konjak že
stoletja znano preizkušeno okrepilo. 12 let
staro v 4 politrskih steklenicah pošljem
franko za 60 K, mlajšega 3 letnega, čudovito
bolečine tolažeče, vdgavalno sredstvo
zoper bruhanje v udih, 4 politrške stekle-
nice 48 K. Vino od 56 litrov naprej, beli
rizling in rdeči burgunder à liter K 4.60.

Benedikt Hertl, veleposostnik,
graščina Goliče pri Konjicah, Stajersko.

Brinje

za kuhanje žganja
oddaja
v večjih in manjših množinah trdka
Ivan Jelačin, Ljubljana,
Emonska cesta šte. 2.

Učenka - šivilja

se sprejme takoj. 3363

Več se poizve v uprav. »Slov. Nara«

Več tesarjev

in mizarjev

proti dobremu plačilu sprejme ANTON

STEINER, Ljubljana, Jeranova ulica 11.

Učiteljica ali vzgojiteljica

se sprejme takoj k otrokom.

Znanje slovenskega in nemškega jezika, če
mogoče tudi glasbe. — Ozira se samo na
boljšo starejšo moč. Ponudbe na »Postni
predal št. 40, Ljubljana«. 3318

Kupi se vsaka, tudi najmanjša, množina

dobro posušenih

olupkov od hrušek in jabolk

vsako posebej po 2 kroni kg in dobro
posušene precejne od hrušek in jabolk
po 80 v. kilogram. Ponudbe in pošiljatev
se prosi na na trdiko Fran Kos, Ljubljana.

Izurjeno stenografino in strojepisko

išče odvetniška pisarna v Ljub-
ljani. — Ponudbe pod »Dr. A. Z./
3357« na upravu. »Slov. Naroda«

SPREJEMA se v izvršitev negativne »Retusche«

ter vse v fotografirane slike spušča

dela. M. Horčič, Glinca, pri Ljubljani.

Proda se

otročka posteljica

Ljubljana, Rimska cesta št. 7/15.

SLUGA

se sprejme pri trdki B. GÖTZL,

Mostni trg št. 19, Ljubljana.

Zatekel se je pes-prepelčar

rjave narve vmešano z belimi diakami, ki
sliši na ime »Lord«. — Odda se ga proti
nagradi pri Jakobu Zalesniku, pek in
slastičar, Ljubljana. 3338

Solicitatorja

tudi izurjeno žensko moč, išče

notar Baš v Celju. — Prednost ima

stenograf ali strojepisec. 3339

CUNJE

sukneno odrezko, stare in nove, kakor
vse druge vrste pavolnate in volnene
cunje, žakijevino, odoje, vrvi t. t. d. v
vsaki množini kupuje po najvišji ceni.

E. KOTZBEK v Kranju.

Zastoni

dobi vsakdo na
željo svoj glavni
katalog ourah,
zlatinah in sre-
brninah ter glasbenih orodjih. Violine po
K 14—20—25—, dobre harmonike po
K 16—25—35—50—, Dvovrstne du-
najske harmonike po K 70—80—100—
120—, trovrstne po K 180—200—240—
280—. Zamenjava dovoljena ali denar nazaj.
Razpošilja proti vpslatvi zneska ali po
povzetju trdka

JAN KONRAD, c. kr. dvorni dobavitelj, Most
(Brda) št. 1066, Čiška.

NA IZBIRO pošilja tudi na deželo:

K asne 2852

BLUZE

plašče, jopce,
krila, kostume,
nočne halje, pe-
rilo, modno pred-
mete, športne kio-
buke in stozilke. Zelo solidna trdka:

M. Kristofič - Bučar

Ljubljana, Štari trg 6. Lastna hiša.

Fine

otroške obleke

in krstne oprave.

Gospodje in dame

ki občujejo v boljših družabnih krogih, si z indirektnim posredovanjem
pri veliki zavarovalnici življenja, lahko zasigurajo lep postranski zaslužek.

Dopisi na naslov: »Diskretion Ehrensache / F 224« Kien-
releh 5, Anz-Vorm., Sackstrasse 4, Graz.

Srbečico, izpuščaje

odpravi kar najhitreje »Dr. Flescha originalno rujava
mazilo« Mali lonček K 1.60, veliki K 3.—, družinska 1853
porcija K 9.—. Dobiva se

v lekarni »pri zlatem jelenu«, Marijin trg, Ljubljana.

3354

T 27/17—1

Uvedba postopanja, da se proglasita za mrtva Martin Trelic (Frelic) in njegova žena Neža Trelic (Frelic), rojena Kolar.

Imenovana zakonska sta bivala leta 1879 v Sv. Valburgi pri Smledniku, kjer je
bil mož dacar in kjer se jima je 16. marca 1879 rodila hči Marija. Ta hči se je 3. julija
1905 poročila v Kairi z restavratierem Kristijanom Falk in je umrla 24. decembra 1915 v
Zurichu, zapustivši imovine za okoli Fr. 77.500 K.—

O Martinu in Neži Trelic (Frelic) pa od leta 1879 ni več glasu.

Ker je torej smatrati, da je nastopila zakonita domneva po zmislu § 24 št. 1 o.

d. z. glede Martina in Neže Trelic (Frelic), uvaja se po prošnji kantona Zurich, zastopane-
ga po odnotni finančni direkciji postopanje, da se pogrešana proglasita za mrtva.

Vsakdo se torej pozivlja, da sporoči sodišču ali skrbniku Ivanu Stiene, c. kr.

davčnemu asistentu v p. v Ljubljani kar bi vedel o pogrešanih.

Martin in Neža Trelic (Frelic) se pozivljata, da se oglasita pri podpisnem sodišču
ali mu drugače dasta vednost o svojem življenju.

Po 20. decembru 1918 se bo na novo prošnjo odločilo o proglasilu za mrtva.

C. kr. deželno sodišče v Ljubljani, odd. III.

dne 26. septembra 1917.

Podaljšaj svoje življenje!

Mogoče je podaljšati si življenje, preprečiti bolezni, bolnike
ozdraviti, slabotne pokrepčati, nestanovitne trdne in nesrečne
vesele storiti.

Kaj tiči za vsako boleznijo?

Oslabenje živčnih moči, potrtost duha, izguba dragih prijateljev
in sorodnikov, razočaranje, strah pred boleznijo, nepravilno
življenje in drugi vzroki.

Veselo srce

je najboljši zdravnik. Je neka pot, ki te privede do radosti in te poživ-
i z novimi upi, in ta pot je opisana v knjigi, ki jo pošljem vsakomur,
kdor piše ponj

popolnoma zastoni.

2173

V tej knjižici je pojasnjeno, kako zamore vsakdo v kratkem času, ne da
bi bil oviran pri poklicu, moč živčevja in mišičevja nadomestiti, utrujenost,
potrtost, raztresenost, oslabelost spomina, nevoljo do dela in druge znake
bolezni pa odpraviti. Zahtevajte ta spis, ki vam bo prinesel vesele ure.

Naslov: Ernst Orsech, Berlin S. W., Markgrafenstrasse 63, št. 456.

Petek 5. do ponedeljka 8. oktobra:

Favoritinja maharadže!

Indijski
ljubavni roman
v 4 delanjih.

Najlepši
film
sezije!

SLUGA

se sprejme takoj
v KINO IDEAL.

Pridno dekle za vse

tudi začetnica, slovenščine in nekaj
nemščine zmožna, se proti dobremu
ravnanju in mezdi takoj sprejme
v boljšo in manjšo rodbino.

SOBA

meblirana ali tudi ne
s številnikom in koč-
kom vrta za obdelavo se ravnotam
oddaja s 15. novembrom. 3324

Naslov pove upravu. »Slov. Naroda«.

Josip Jug

pleskarski in likarski mojster
Ljubljana, Rimska c. 16.

se priporoča cenjenemu občinstvu za
vsa v to stroko spadajoča dela. Jamčim
da delam samo s pristnim firnežem.

Solidna in točna postrežba.

Podružnica Ljubljana. JADRANSKA BANKA Podružnica Ljubljana.

Delniška glavnica: K 12.000.000.

Rezerve: okrog K 1.000.000.—.

SPREJEMA: Vloge na knjižice in jih obrestuje po čistih 4%.
Vloge na tekoči in žiro računu proti najugodnejšemu
obrestovanju. Dviga se lahko vsak dan brez ozira na mora-
torij. Rentni davek plača banka iz svojega.

KUPEJE IN PRODAJA: Devize, valute, vrednostne papirje itd. in srečke
c. kr. razredne loterije.

Centrala:
Trst.

Podružnice:

Dubrovnik, Dunaj, Metković, Split, Sibenik, Zadar

ESKONTIRA: Menice, devize, vrednostne papirje itd.

IZDAJA: Čeke, nakaznice in akreditive na vsa tu- in inozemska mesta.

DAJE PREDUJME: na blago, ležeče v javnih skladiščih.

PREVZEMA: Borzna naročila in jih izvršuje najkulantneje.

Brzjavni naslov: JADRANSKA.

10

Telefon št. 257.